

TEKUĆA ONOMASTIČKA BIBLIOGRAFIJA (2011.)

BIBLIOGRAFIJE, OBLJETNICE I NEKROLOZI, IZVJEŠTAJI

BIBLIOGRAPHIES, OBITUARIES, REPORTS, ORGANISATION

Brgles, Branimir; Čilaš Šimpraga, Ankica; Horvat, Joža: Tekuća onomastička bibliografija (2010.) [Current onomastic bibliography (2010)]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 277–306.

Балкански, Тодор; Цанков, Кирил: *Енциклопедия на българската ономастика* [Encyclopedia of Bulgarian onomastics = Enciklopedija bugarske onomastike]. Великотърновски университет “Св. св. Кирил и Методий”, Велико Търново, 2010, 550 str.

METODOLOGIJA, TERMINOLOGIJA, OPĆEONOMASTIČKI PROBLEMI

METHODOLOGY, TERMINOLOGY, GENERAL ONOMASTICS

Чолева-Димитрова, Анна; Данчева, Надежда: Изградане на електронна база данни на микротопонимите от западна Българија [Designing toponymy database = Oblikovanje elektronske baze zemljišnih imena zapadne Bugarske]. *Български език*, 58/4, Sofija, 2011, 57–71.

U članku se tumači ideja projekta istraživanja bugarskoga toponimijskog sustava. Predstavljen je specijalizirani softver namijenjen pretraživanju baze, kao i poveznica s Googleovim zemljovidima radi ubiciranja svakoga referenta. Članak je koristan onomastičarima kao model digitalizacije onomastičke građe.

De Stefani, Elwys; Ticca, Anna Claudia: Endonimi, esonimi e altre forme onimiche. Una Verifica empirica [Endonyms, exonyms and other onymic form. An empirical appraisal = Endonimi, egzonimi i drugi onimijski oblici. Empirijska ocjena]. *Rivista Italiana di Onomastica*, XVII/2, Roma, 2011, 477–501.

Autori se bave endonimima i egzonimima te povezanim nazivima koji se upotrebljavaju u onomastičkim istraživanjima. Daje se pregled razvoja terminologije koja se odnosi na izvorno i strano ime određenoga zemljopisnog objekta od XVIII. stoljeća do danas te se raspravlja o suvremenim definicijama tih naziva. Autori se potom bave primjenjivošću toga nazivlja u onomastičkome istraživanju svakodnevn-

noga govora u kojem se pojavljuju imena zemljopisnih objekata u stranim zemljama koje ne možemo adekvatno opisati služeći se nazivima endonim i egzonom. U posljednjem dijelu članka autori se bave „interakcijskom onomastikom“ (*interactional onomastics*).

Marrapodi, Giorgio: Metodologia delle interviste e strategia di raccolta dati in (top)onomastica [Interview methodology and the strategy of data collecting in (top)onomastics = Metodologija intervjuiranja i strategija prikupljanja podataka u (top)onomastici]. *Rivista Italiana di Onomastica*, XVII/2, Roma, 2011, 503–515.

Članak se bavi metodologijom prikupljanja toponima. Autorov je cilj usustavljivanje podataka te stvaranje jedinstvenoga upitnika koji se temelji na radu nekolicine istraživača te na njihovim iskustvima istraživanja na terenu. Upitnik uzima u obzir razne prednosti i nedostatke intervjua kao metodologije terenskoga istraživanja.

Pokorný, Viliam: *Volám sa, teda som: chorvátsky onomastikón Devínskej Novej Vsi* [My name is, I am – the Onomastikon of Devinsko Novo Selo = Zovem se, dakle jesam: onomastikon Devinskoga Novoga Sela]. *Chorvátsky kultúrny zväz na Slovensku*, Bratislava, 2010, 133 str.

Autor u knjizi tiskanoj na hrvatskome i slovačkome standardnom jeziku obrađuje onomastičke teme vezane uz Devinsko Novo Selo. Knjiga je podijeljena u nekoliko poglavlja: prvo obrađuje hrvatska prezimena od polovice 16. do polovice 18. stoljeća; drugo je posvećeno osobnim imenima djece krštene u mjestu u razdoblju od 1751. do 1800., odnosno od 1851. do 1900. godine; u trećem se poglavlju analiziraju nadimci, dijalektološki obrađeni te prikazani i u rječniku; četvrto poglavlje nudi uvid u toponimiju. U posljednjem poglavlju detaljno se analiziraju prezimena iz Devinskoga Novog Sela u današnjoj Hrvatskoj te njihova rasprostranjenost na području RH. Prikupljena građa vrijedan je doprinos hrvatskoj onomastici, posebice stoga što će pružiti mogućnost za usporedbe i povijesnu rekonstrukciju.

Rec. M. Boháčová: *Propriální bohatství chorvatské menšiny na Slovensku*. *Acta Onomastica*, 1, Praha, 2011, 218–222.

Polomac, Vladimir: Neke teorijsko-metodološke napomene o onomastičkim istraživanjima srpskih srednjovekovnih pomenika [Some theoretical and methodological remarks on the onomastics research of Serbian medieval historical sources]. *Srpski jezik – studije srpske i slovenske*, 15/1–2, Beograd, 491–501.

Srpski srednjovekovni spomenici predstavljaju jedan od najvažnijih, ali istodobno i jedan od najmanje proučenih izvora za povijesna onomastička istraživanja. U radu se upozorava na specifičnosti spomenika kao onomastičkih izvora te na neke teorijsko-metodološke probleme prilikom njihova onomastičkoga istraživanja.

Ružić, Vladislava; Pavlović, Slobodan (ur.): *Leksikologija, onomastika, sintaksa: zbornik u čast Gordani Vuković* [Lexicology, onomastics, syntax: Proceedings in honor of Gordana Vuković]. Filozofski fakultet, Novi Sad, 2011, 402 str.

Zbornik sadržava radove sa znanstvenoga skupa posvećenoga navedenim temama.

Skračić, Vladimir: *Toponomastička početnica: osnovni pojmovi i metoda istraživanja* [Manual of Toponomastics: Terminology and Field-Work Methods]. Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 196 str.

Prva toponomastička početnica na hrvatskome jeziku, autora Vladimira Skračića, ujedno je temeljni priručnik koji razjašnjava toponomastičku terminologiju te metodologiju terenskoga istraživanja. Riječ je o knjizi koja pripada „obveznoj“ literaturi svakoga onomastičara istraživača te svih koje imenoslovlje zanima. Opisujući rad najvažnijih hrvatskih onomastičara, od Petra Skoka do Petra Šimunovića, te ocrtavši konture budućih istraživanja, Skračić je dao cjelovit prikaz dosadašnjih onomastičkih istraživanja i pokazao smjer njihova razvoja u budućnosti.

ANTROPONIMIJA / ANTHROPNYMY

Bedić, Marko: Grana plemićke obitelji Erdödy u Slovačkoj [The Erdödy noble family branch in Slovakia]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIV/1–2, Zagreb, 2011, 101–118.

U prvome se dijelu članka prikazuje doseljenje Hrvata u Slovačku od 16. stoljeća. Navode se prezimena obitelji koja su se naselila u određena mjesta, primjerice: *Jakobowych, Belosyth, Dolisyzh, Petrykowyth, Gaspar Horwath* i *Farkas Horwath, Barisich, Bensich, Berdarich, Biskupovich, Koledich, Dorotich, Ilich* itd. Autor tumači formulu identifikacije u naselju Zvončinu (Zwönchin) na primjeru nositelja prezimena *Horvat* i njegovih inačica (*Chorvat, Korwat, Khorwat, Carwat*). Upućuje i na odraze hrvatskoga identiteta u toponimima – među ojkonomima koji su vezani uz naseljavanje Hrvata jesu: *Čunovo, Jarovce* (koje se pisalo kao *Horwathfal*) i *Rusovce, Chorvátsky* i *Slovenský Grob, Glogovac, Klanec, Velké* i *Malé Senkvice, Sisek* (čije se ime pisalo kao: *Siszek, Zizek, kis Senkovics, kys Senkvics, kys Senkvics alias Zusek*), a spominju se i toponimi *Cerovo Brdo, Zrinska Gora* i dr. U drugome dijelu rada predstavljaju se plemićke obitelji, a posebno je istaknuto rodoslovno stablo obitelji Erdödy.

Božić Bogović, Dubravka: Osobna imena u matičnoj knjizi krštenih župne matice Luč krajem 18. stoljeća [Personal names in the registers of baptisms of Luč parish at the end of the eighteenth century]. *Croatica Christiana Periodica*, 35/68, Zagreb, 2011, 59–68.

Na temelju antroponimijske građe sačuvane u matičnoj knjizi krštenih župe Luč za samo naselje Luč provedena je analiza osobnih imena za razdoblje od početka 1790. do kraja 1799. godine. Imena su kršćanske provenijencije, a zapisana su u latinskoj inačici. Proučena je brojnost pojedinih osobnih imena, utjecaj štovanja svete zaštitnice mjesne crkve sv. Marije Magdalene na dodjeljivanje imena djeci, kao i običaji davanja imena po roditeljima i krsnim kumovima.

Božić Bogović, Dubravka: Osobna imena u matičnim knjigama krštenih za naselja Draž i Popovac krajem 18. stoljeća [Personal names in parish baptismal registers of the towns of Draž and Popovac in late eighteenth century]. *Povijesni prilozi*, 40, Zagreb, 2011, 177–194.

Na temelju antroponimijske građe sačuvane u matičnim knjigama krštenih župa Draž i Popovac za istoimena naselja za razdoblje od početka 1790. do kraja 1799. godine provedena je analiza osobnih imena na osnovi koje je utvrđen fond osobnih imena dodijeljenih djeci u spomenutim naseljima u promatranome razdoblju. Proučen je utjecaj štovanja titularnih svetaca župnih crkava na dodjeljivanje imena djeci te običaji davanja imena djeci po imenu svetca ili svetica spomendan kojih se otprilike ili točno podudara s danom krštenja, zatim po imenu roditelja i kršnih kumova. Zasebno su analizirana, a zatim uspoređena osobna imena u Dražu i Popovcu.

Brgles, Branimir: Povijesne potvrde antroponimije Brdovečkog prigorja u srednjovjekovnim i ranonovovjekovnim vrelima [Historical attestations of the anthroponymy of Brdovečko Prigorje in medieval and early modern sources]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 1–20.

U radu se obrađuju osobitosti antroponimije Brdovečkoga prigorja, kraja u kojem žive govornici donjosutlanskoga dijalekta. U radu je predstavljen samo dio obrađene građe, koja sadržava brojne povijesne potvrde onimije zapadnoga dijela Zagrebačke županije. U analiziranim povijesnim vrelima pronađene su povijesne potvrde narodnih imena i najstarijih brdovečkih prezimena. U analizi je prednost dana prezimenima koja se javljaju u kontinuitetu, od najstarijih poreznih popisa i popisa crkvene desetine te urbara iz sredine XV. i druge polovice toga stoljeća, XVI. stoljeća, preko najstarijih matičnih knjiga iz druge polovice XVII. stoljeća do suvremenih popisa stanovništva. U radu je dan i pregled razvoja imenske formule na području Brdovečkoga prigorja.

Čilaš Šimpraga, Ankica: Muška osobna imena u Promini [Masculine personal names in Promina]. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb, 2011, 333–364.

U radu se obrađuju muška osobna imena od njihovih najstarijih pisanih potvrda do današnjega doba. Prati se mijenjanje imenskoga repertoara tijekom vremena i tumače razlozi tih mijena te se analiziraju likovi osobnih imena u neslužbenoj komunikaciji.

Čilaš Šimpraga, Ankica: Osobni nadimci u seoskoj sredini na primjeru Promine [Personal nicknames in the rural environment based on examples of Promina]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 21–48.

Na temelju terenski prikupljene građe u Promini obrađuju se muški i ženski osobni nadimci te se objašnjavaju osnovne sociološke značajke te dalmatinske seoske sredine. Tumači se leksičko podrijetlo i tvorbene značajke nadimaka te se donosi njihova semantičko-motivacijska razradba. Objašnjava se i pojava tzv. zamjen-skih imena.

Filipović Petrović, Ivana: Prva petrinjska prezimena [The first family names of Petrinja]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 49–61.

U radu se na temelju dostupnih izvora i literature s tvorbeno-motivacijskoga aspekta analiziraju prezimena zabilježena u najstarijoj matičnoj knjizi rođenih župe sv. Lovre u Petrinji. Početci oblikovanja naselja Petrinje sežu u 17. stoljeće, a matične se knjige u crkvi sv. Lovre vode od 1677. godine. Od sedamdeset tri prezimena čiji zapis seže i do tristo godina u prošlost, šezdeset tri su se zadržala u Petrinji i danas.

Frančić, Anđela: Osobna imena u *Rječniku varaždinskoga kajkavskog govora* Tomislava Lipljina [Personal names in Tomislav Lipljin's *Rječnik varaždinskoga kajkavskog govora*]. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb, 2011, 381–391.

U radu se analiziraju osobna imena u *Rječniku varaždinskoga kajkavskog govora* Tomislava Lipljina, najvećem dosad tiskanome rječniku jednoga suvremenoga kajkavskoga govora. Iz osobnoimenskih natuknica i osobito pomno biranih rečeničnih potvrda koje sadržavaju osobno ime iščitavaju se jezične i izvanjezične značajke te, u Lipljinovu Rječniku najzastupljenije, antroponimijske kategorije.

Granić, Miroslav: Antroponimijska građa Paga iz Ruićevih rukopisa [The Anthroponymic Data from Pag in Ruić's Manuscripts]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 217–249.

Članak sadržava vrijednu antroponomastičku građu – dosada neobjavljen Ruićev rodoslovni kodeks sa 142 genealogije paških porodica, kao i popise gradskih vijećnika, paških plemićkih porodica, kućestarješina kojima je dodijeljen teren za izgradnju u Pagu, imigranata itd.

Kekez, Stipe: Prezime na naglasnoj razini kao razlikovni, identifikacijski čimbenik. Kako ga očuvati? [Surname as a distinctive, identification factor at the prosodic level. How to preserve it?]. *Fluminensia*, 23/2, Rijeka, 2011, 57–70.

U radu se raspravlja o prezimenu na naglasnoj razini kao razlikovnome, identifikacijskom čimbeniku. Prezimena se razlikuju naglasno i zbog tvorbenih, odnosno etimoloških razloga. Autor ističe da zbog toga nije riječ o istim prezimenima ni o njihovim varijantama. Razmatra se i tendencija prilagodbe prezimena dominantnomu tipu ili područnomu, prestižnomu izgovoru. Autor analizira kriterij i moguće načine očuvanja razlika u prezimenima. Očuvanje se može poticati i u sklopu nastave u osnovnoj školi, a to bi pomoglo svladavanju naglasaka.

Ljubović, Enver: Senjska plemićka obitelj Krajač – Krajatz – Krajatch [Noble family Krajač – Krajatz – Krajatch of Senj]. *Senjski zbornik*, 38/1, Senj, 2011, 41–51.

Autor opisuje rodoslovlje znamenite senjske plemićke obitelji koja se bavila trgovinom i pomorstvom.

Milošević, Borislav: *Imena i prezimena kod Srba* [Serbian names and surnames]. Štamparija Stanišić, Bačka Palanka, 2010, 65 str.

Obradović Mojaš, Jelena: Kolenda u imenima i prezimenima [Kolenda in names and surnames]. *Narodna umjetnost: hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku*, 48/1, Zagreb, 2011, 113–128.

Uz općepoznato značenje riječi *kolende*, autorica ističe vlastito ime Kolende, poznato u dubrovačkome području od srednjovjekovlja. Prati se kontinuitet toga imena od 12. stoljeća (Calenda), preko promjena u 15. stoljeću (Cholendea, Colenda), pa sve do 20. stoljeća, kada je poznato na širem dubrovačkom području i na Lastovu. Odraz toga iščezloga imena (koje je zabilježeno samo u toj muškoj inačici) nalazimo i danas u još uvijek prisutnome prezimenu Kolendić.

Oreb, Franko: Korčulanska liječnička obitelj Mirošević [Miroševići, the family of medical doctors from Korčula]. *Dubrovnik*, 22/3, Dubrovnik, 2011, 33–53.

U članku se predstavlja rodoslovno stablo obitelji Mirošević, prema podacima ekscerpiranima iz članka A. Fazinić: Korčulanske obitelji – prezimena od 16. do 19. stoljeća, objavljenoga u Godišnjaku grada Korčule (5/2000). Ponuđen je i zemljovid s imenima onodobnih ulica.

Simoska, Silvana: Nomen est omen: Kultursprachliche Aspekte der Namensgebung im Deutschen und Makedonischen [Nomen est omen: Cultural and linguistic aspects of naming in German and Macedonian = Nomen est omen: Kulturnojezični aspekti davanja imena u njemačkome i makedonskome jeziku]. *Nomen est omen. Name und Identität in Sprache, Literatur und Kultur*. Skopje, 2011, 287–299.

U radu se donosi kontrastna usporedba njemačkih i makedonskih imena (prezime-na se obrađuju periferno).

Stanojević, Danijela; Savić, Svenka (prir.): *Iz riznice multijezičke Vojvodine: istraživanja ličnih imena, nadimaka i prezimena u nacionalnim zajednicama Vojvodine* [From the treasury of multilingual Vojvodina: the research of personal names, nicknames and surnames in national communities of Vojvodina]. Pedagoški zavod Vojvodine, Novi Sad, 2011, 137 str.

Šimunović, Petar: Moliški Hrvati i njihova imena: Molize i druga naselja u južnoj Italiji u motrištu tamošnjih hrvatskih onomastičkih podataka [Molise Croats and their names: Molise and other settlements in southern Italy through the perspective of local Croatian onomastic data]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 189–205.

U radu autor problematizira neke teorije o podrijetlu moliških Hrvata. Na njih odgovara jezičnim primjerima (npr. fonološkim detaljima, rodbinskim nazivljem, romanizmima itd.) i etnološkim detaljima (npr. nošnjom, književnošću) potkrijepljenom teorijom o njihovu dolasku iz Makarskoga primorja. U tome kontekstu u radu ističe i imena (osobna imena, prezimena s jedne strane, i toponime s druge) koja pružaju dodatne podatke o njihovu hrvatskom identitetu.

Шипка, Милан; Клајн, Иван: *Име моје и твоје* [Name, mine and yours]. Прометеј, Нови Сад, 2011, 192 str.

U knjizi su, nakon uvoda, proučena domaća i strana imena. Poglavlje o imenima stranoga podrijetla obuhvaća analizu kalendarskih imena, imena prema poznatim ličnostima, imena grčkoga, latinskoga, orijentalnoga i indijanskoga podrijetla te neke napomene o njihovu prilagođivanju. Tumače se i neki eponimi. Jedno poglavlje posvećeno je hipokoristicima, a neke su zanimljivosti (npr. pseudonimi) obrađene u poglavlju naslovljenome *Neobična imena*. U poglavlju *Menjanje imena* tumači se nasilno mijenjanje imena, prevođenje imena te se analiziraju imena papa i imena u Srpskoj pravoslavnoj crkvi. Na kraju je knjiga dodan popis obrađenih imena.

Torkar, Silvo: Priimki *Košmelj*, *Košmrlj* in *Minodraš* [The surnames *Košmelj*, *Košmrlj*, and *Minodraš* = Prezimena *Košmelj*, *Košmrlj* i *Minodraš*]. *Jezikoslovni zapiski*, 17/2, Ljubljana, 2011, 69–76.

U prvome dijelu članka analizirana je etimologija prezimena *Košmelj* i *Košmrlj*. Autor se referira na različite povijesne izvore i na dijalektološki materijal. Moguće poveznice tih prezimena s apelativnim osnovama (npr. refleksom praslavenskoga oblika **čmelъ* (> **čmel'a*, **čmll'a* > **čmrl'a*); hrvatskim kajkavskim oblikom *košmrlj* (lat. *Gymnocephalus cernuus*, srp. i hrv. bodljivi grgeč ili balavac) ili rezultatom tvorbe sa sveslavenskom osnovom **mer-* u kombinaciji s prefiksima) čine analizu zanimljivom i hrvatskim onomastičarima. U drugome dijelu članka autor analizira prezime *Minodraš* te hodonim *Modraže* te zaključuje da su nastala od osobnoga imena **Ninodrag* (< **ninъ* + *drag*).

Tušková, Jana Marie: *Deklinací systém feminních oikonym v češtině : synchronní pohled na základě Českého národního korpusu* [The declination system of feminine oikonyms in Czech: synchronic view on the foundation on Czech national corpus = Deklinacijski sustav oikonima ženskoga roda u češkome jeziku: sinkronijski pogled na utemeljenje Češkoga narodnog korpusa]. *Lidové noviny*, Praha, 2011, 289 str.

Вавић Грос, Загорка: *Презимена су чувари нашег језика* [Surnames are guardians of our language = Prezimena su čuvari našeg jezika]. *Прометеј, Нови Сад*, 2011, 308 str.

Knjiga se sastoji od devet poglavlja posvećenih antroponimiji. Nakon uvoda u kojemu se nudi teorijska onomastička podloga, u posebnim se poglavljima analiziraju patronimi i metronimi. U četvrtome, vrlo opsežnome poglavlju, autorica detaljno klasificira prezimena nastala od nadimaka. U petome poglavlju analiziraju se neka »netipična prezimena« (nastala od toponima, od imena katoličkih svetaca te ona koja završavaju na -nja). Šesto je poglavlje rezervirano za analizu prezimena stranoga podrijetla, pri čemu su ona i klasificirana prema ishodišnim jezicima. Nakon zaključka, u poglavlju naslovljenome *Zanimljivosti*, predstavljena su sinonimna prezimena te imena i prezimena nekih poznatih ljudi, mitskih likova i književnih junaka.

Vodanović, Barbara: Morfologija prezimena, pokazatelj pripadnosti obitelji [The morphology of surnames – indication of lineage]. *Susret kultura*, II, Novi Sad, 2010, 755–762.

Bilo da se osoba, bez obzira na teritorij ili epohu u kojoj je živjela, identificirala unutar obiteljskoga ili širega društvenog kruga, identifikacija je morala sadržavati neka formalna obilježja koja su je činila razumljivom. Brunot (1953: 42) tvrdi da se u biti prezimena nalazi ideja iskazivanja sadržaja 'nečiji sin' (*fiils d'un tel*). Zato jezici i nastoje formirati prezime izražavajući upravo taj sadržaj. Na primjerima francuskoga jezika objašnjavaju se tvorbeni obrasci u prezimenima.

TOPONIMIJA / TOPONYMY

Abecedno kazalo suvremenih toponima [Alphabetic Index of the Contemporary Toponyms]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 433–476.

Abecednim su redom navedeni svi zabilježeni toponimi.

Božanić, Snežana: Oronimi u srpskim srednjovekovnim poveljama – njihov pomen u funkciji pograničnog entiteta prostora [Oronyms in serbian medieval charters: their memorial in function of the border area entity]. *Istraživanja*, 22, Novi Sad, 2011, 117–130.

Autorica proučava imena međnika – planina, brda, brježuljaka, vrhova brda i planina, glava, grebena, litica, stijena, hridina, strmina, rtova, dolina i poljana.

Brgles, Branimir; Brozović Rončević, Dunja: Povijesne potvrde paške toponimije [Historical Attestations of the Toponymy of Pag]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 479–522.

U radu su predstavljeni toponimi zabilježeni od antike do 17. stoljeća, a najviše ih se odnosi na rani novi vijek. Nakon analize prema podrijetlu i motivaciji u radu slijedi tablični pregled šestotinjak potvrda paških toponima koji sadržava podatke o tipu referenta, ubikaciji, datumu bilježenja, vrelu itd.

Brozović Rončević, Dunja; Čilaš Šimpraga, Ankica; Vidović, Domagoj: Suvremena toponimija otoka Paga [Contemporary Toponymy of the Island of Pag]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 639–679.

U prvome dijelu rada interpretiraju se suvremeni ojkonomi i hodonimi zabilježeni u sedam paških katastarskih općina. U drugome se dijelu donosi semantičko-motivacijska razredba 3664 paških toponima, pri čemu je zaključeno da ih je najviše antroponimnoga podrijetla. U nastavku je proučeno podrijetlo toponimâ te tvorbeni uzorci.

Čače, Slobodan: Antički toponimi otoka Paga – izvori [Antic Toponyms of the Island of Pag: Sources]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 609–620.

Autor donosi pregled prikaza otoka Paga u djelima različitih antičkih autora, posebice Plinija. Analiziraju se problemi nastali kvarenjem rukopisne predaje. U drugome dijelu rada pregledno su istaknuti zabilježeni antički toponimi otoka Paga i okolnih manjih otoka: *Cissa i *Mao. U trećem dijelu rada spominju se toponimi koji su vjerojatno antičkoga podrijetla, ali nisu zabilježeni prije kraja antike (*Castellione, *Paulianum, *Bassianum, *Navalia, *Lon, *Scard). Donosi se i napomena o dvojbenome podrijetlu imena grada Paga.

Čimin, Robert: Neka nova saznanja o jednom srednjovjekovnom selu kod Virja [New findings about a medieval village near Virje]. *Podravski zbornik*, 34, Koprivnica, 2008, 253–266.

U članku autor iz perspektive arheologije proučava područje između Virja i Moli. Pritom, uspoređujući kazivanja ispitanika s dosadašnjom literaturom i dostupnim zemljovidima, problematizira ubikaciju nekih toponima (npr. Županec – za koje vjeruje da je nekadašnje selo koje danas više ne postoji). Tumači se etimologija nekih toponima te se prikazuju stara imena nekih mjesta (npr. Virja, Koprivnice, Đurđevca).

Faričić, Josip: Geografska imena na starim kartografskim prikazima otoka Paga [Geographic Names in the Old Cartography of the Island of Pag]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 523–563.

Donesen je tablični pregled osnovnih podataka o zemljovidima te popis paških toponima na njima. Dio je analiziranih zemljovida priložen na kraju rada.

Granić, Miroslav: Srednjovjekovni Pag (povijesni pregled i topografija) [Medieval Pag (History and Topography)]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 181–216.

U članku se donose opisi društvenih i političkih odnosa u srednjem vijeku potkrijepljeni dokumentima u izvornoj inačici te prevedeni na hrvatski. Podatci u njima mogu biti zanimljivi pri analizi povijesne toponimije.

Gudelj, Krešimira: Obalna toponimija stonskoga područja [Coastal toponymy of the Ston region]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 101–120.

U radu se prikazuje obalna toponimija stonskoga područja na temelju terenskoga istraživanja. Nakon prikaza povijesti Stona i značajki lokalnoga govora grada je analizirana po semantičkim i strukturnim kriterijima. Na kraju rada nalazi se abecedni popis toponima i zemljovid obalnoga prostora.

Halilović, Senahid; Tanović, Ilijas; Šehović, Amela: *Govor grada Sarajeva i razgovorni bosanski jezik* [Bosnian dialect and the spoken language in the city of Sarajevo]. Slavistički komitet, Sarajevo, 2009, 330 str.

U drugome poglavlju knjige, naslovljenome *Oznake materijalne i duhovne kulture u govoru Sarajeva: Lingvokulturološki aspekt*, autor Ilijas Tanović analizira i mikrotoponime na prostoru Sarajeva. Uz protumačeni leksičko-semantički aspekt toponima grada Sarajeva, predstavljen je i njihov popis.

Iskra, Vedran: Toponimija Lipe [The toponymy of Lipa]. *Čakavska rič. Polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, XXXIX/1–2, Split, 2011, 131–148.

U radu je opisana toponimija mjesta Lipe na Opatijskome krasu. Toponimi su klasificirani s obzirom na njihovu etimologiju. Također, toponimijska je građa analizirana fonološki, morfološki, leksički i tvorbeno kako bi se što pouzdanije utvrdila starost i podrijetlo toponima. Tim je analizama utvrđeno da prevladavaju toponimi slavenskoga podrijetla. Posebna je pozornost posvećena specifičnoj tvorbi toponimā i višječlanim toponomastičkim sintagmama sastavljenim od prijedloga i pridjeva.

Jelaš, Danijel: Osvrt na topografiju i toponimiju Valpova u srednjem vijeku [A review of topography and toponymy of Valpovo in the middle ages]. *Scrinia Slavonica*, 11, Slavonski Brod, 2011, 51–59.

Lokalna topografija i toponimija Valpova u srednjem vijeku pitanje je koje u historiografiji dosad nije bilo posve razjašnjeno. U oskudnoj literaturi tek je ponešto prostora posvećeno srednjovjekovnoj topografiji i toponimiji Valpova, ali bez ozbiljnije analize i usklađenih stajališta autora o tome zamršenom problemu, naročito ako je riječ o ubikaciji pojedinih naselja na području Valpova i njihovu međusobnome razlikovanju.

Juran, Kristijan: Toponomastičke karte [Toponomastic Maps]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 391–431.

Autor prikupljene toponime, podijeljene na sektore u katastarskim općinama, ubira na toponomastičkim kartama.

Ligorio, Orsat: Petar Skok: o podrijetlu Dubrovnika – istraživanja iz historijske toponimije i historijske lingvistike [Petar Skok: Les origines de Raguse: Etude de toponymie et de linguistique historiques = Petar Skok: Origins of Dubrovnik – historical toponymy and historical linguistics research]. *Dubrovnik*, 22/4, Dubrovnik, 2011, 81–123.

Riječ je o prijevodu članka koji je u časopisu *Slavia* 1931. godine (br. 10, str. 449–500) objavio hrvatski lingvist i etimolog Petar Skok. Taj je Skokov članak dio antologijskih tekstova o tzv. romansko-slavenskoj jezičnoj simbiozi. U njemu se analizira povijest Dubrovnika (od prvih spomena Konstantina Porfirogeneta), Epidaura, podrijetlo imena Ragusium; elaborirana su imena okolnih otočića, bara, dubrovačkih četvrti (npr. Minčeta ili Prijeko). U nastavku problematizirana su najstarija slavenska imena podrijetlom iz Dubrovnika, a zatim i predlatinski elementi u dubrovačkoj toponimiji (koji se odražavaju u imenima Ragusium, Brenum). Slijedi raščlamba najvažnijih latinskih toponima u Dubrovniku (npr. Lapad), a zaključuje se da su i oronimi većinom latinskoga podrijetla, a latinska terminologija očita je i u nesnimima dubrovačkoga arhipelaga.

Lozić Knezović, Katarina; Sočo, Anđela: Toponimi mjesta Stomorska na otoku Šolti [Toponymy of Stomorska on the island of Šolta]. *Radovi Filozofskog fakulteta u Splitu*, 4, Split, 2011, 255–270.

U radu se razmatra toponimija mjesta *Stomôrska* i lokaliteta koji mu pripadaju.

Nakon opisa osnovnih značajki mjesnoga govora slijedi strukturna i semantička podjela toponima, klasifikacija na temelju ishodišnih jezika te etimološka analiza prikupljenih toponima. Toponimi *Stomôrske* uglavnom su slavenskoga podrijetla, dok je romanskih nešto manje, a razlikujemo one iz predslavenskoga i dalmatoromanskoga razdoblja te mlađe mletačke i talijanske, što reflektira nekadašnju strukturu stanovništva. U posebnu skupinu svrstani su toponimi kombiniranoga slavensko-romanskog podrijetla koji su rezultat jezične simbioze tih dvaju naroda.

Marasović-Alujević, Marina: Toponimi d'origine romanza sulle isole delle acque di Spalato [Romance toponyms of the islands of Brač and Šolta]. *Rivista Italiana di Onomastica*, XVII/1, Rim, 2011, 55–66.

U članku autorica analizira toponime otoka Šolte i Brača. Ta dva otoka obiluju romanskim toponimima iz rimskoga doba te iz doba kada je Dalmacijom upravljala Venecija. Autorica nudi i etimološke podatke o otočićima čija imena lingvisti dosad nisu proučavali.

Marasović-Alujević, Marina; Lozić Knezović, Katarina: Obalni toponimi otoka Šolte [Coastal toponyms of the island of Šolta]. *Croatian Studies Review*, 7/1–2, Sydney/Split, 2011, 389–443.

Autorice u radu obrađuju obalne toponime otoka Šolte prikupljene terenskim i katastarskim istraživanjem. Među 291 toponimom nalaze se i dosad neobrađeni toponimi, a za neke već protumačene u literaturi ponuđeno je novo etimološko rješenje. Toponimi su analizirani prema podrijetlu. Autorice ih dijele na romanske, gdje podrazumijevaju predslavenske i dalmatoromanske, mletačke i talijanske toponime te slavenske koji su nastali u doba dolaska prvih Hrvata na otok kao i one koji su rezultat migracija novoga stanovništva. Obrađeni su i višerječni toponimi kombiniranoga podrijetla. Autorice u radu zaključuju da je većina toponima na Šolti slavenskoga podrijetla, dok su sačuvani i brojni stari romanski toponimi koji su bili izloženi jezičnoj romansko-slavenskoj simbiozi. Razmatra se i podrijetlo imena otoka, pri čemu autorice nude poveznicu s pretpovijesnim apelativom solta 'otok'.

Mataija, Ivica: Promjene imenâ naselja na hrvatskome području u svjetlu administrativnih određenja od 1860. do 1960. godine [Changes of the settlements' names in the Croatian lands in light of the administrative determinations in the period from 1860 to 1960]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 121–149.

U radu se obrađuju administrativne promjene imena naseljenih mjesta na hrvatskome povijesnom području kako su ih u razdoblju od 1860. do 1960. zakonskim odredbama, naredbama i drugim odlukama propisivala ministarstva ili druga upravna tijela mjerodavna za imenovanja i promjene imena naseljenih mjesta. Normiranja imena naseljenih mjesta bila su motivirana administrativnim, političkim i ideološkim razlozima. Predmetno razdoblje pruža uvid u intervencije u hrvatsku onimiju kao odraz okolnosti u kojima se u to doba nalazilo hrvatsko društvo.

Mirošević, Lena: Imena ulica i trgova kao odraz zajedničkoga kulturno-povijesnog

naslijeđa [Street and Square Names as Reflections of Cultural and Historical Heritage]. *Kartografija i geoinformacije*, 15, Zagreb, 2011, 56–71.

Analizirajući hodonime pojedinih dalmatinskih gradova, autorica je pokušala objasniti prisutnost i izražajnost prostorne razine identifikacije stanovnika tih gradova. Povezujući simboliku sadržanu u motivaciji imenovanja ulica i trgova s prostornom komponentom te povijesnim činjenicama, autorica je pokušala odrediti granice historijsko-geografske regije Dalmacije.

Moretti, Violeta: Zemljopisna imena u Pulskom statutu iz 1500. [Place names in the Statute of the Pula Commune]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 151–172.

Tema su članka toponimi posvjedočeni u Statutu pulske općine iz 1500. godine. Tekst Statuta pisan je latinskim jezikom, pa su i toponimi u njemu latinizirana imena. Osim što se toponimi popisuju i analiziraju, oni se, kada je to moguće, ubiciraju, a navode se i njihove inačice iz drugih izvora. Upozorava se i na alternativne načine definiranja prostora u skladu s potrebom zakonodavca da zabrani, ograniči ili pak smjesti obavljanje djelatnosti na određeno mjesto.

Nikolić, Vidan: O jednom retkom toponimu u istočnoj Bosni sa germanskim poreklom [On a rare Toponym from eastern Bosnia with German Origin]. *Acta Onomastica*, LII/1, Praga, 2011, 102–110.

U radu se analizira jedan od rijetkih toponima s njemačkim podrijetlom – *Kramer-Selo* u istočnoj Bosni, u području Glasinca blizu Rogatice. Predstavlja se strukturalna i etimološka analiza. Povezuje se značenje riječi *Krämer* s povijesnim podatcima o tome području.

Oštarić, Ivo: Korpus suvremenih toponima [Corpus of Contemporary Toponyms]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 271–389.

Korpus od 3695 toponima organiziran je i sistematiziran po katastarskim općinama. Sedam paških katastarskih općina podijeljeno je na 40 toponomastičkih sektora, a oni su poredani od SZ prema JI. Toponimi su u njima poredani i označeni brojem. Korpus suvremenih toponima usustavljen je u tablici koja obuhvaća oznake, toponimski lik zabilježen na terenu te opis referenta.

Pavleš, Ranko: Prirodni i društveni okoliš srednjovjekovnog kotara Komarnice iskazan kroz toponime [Natural and Social Environment of the Medieval County Komarnica Expressed through Toponyms]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 10/20, Koprivnica, 2011, 8–23.

Autor je iz djelomično sačuvane srednjovjekovne toponimije kotara Komarnice prikazao motive i načine imenovanja prirodnih i antropogenih objekata. U prvome se dijelu analiziraju toponimi motivirani prirodnim okruženjem (biljnim i životinjskim vrstama te reljefnim obilježjima terena i prirodnim objektima), a u drugome su obrađeni toponimi motivirani ljudskom djelatnošću. Imena naselja i posjeda čine većinu sačuvanoga korpusa srednjovjekovnih toponima, a u njima se odražava srednjovjekovni način života. Autor kao zanimljivost ističe tip imenovanja na-

selja po danima u tjednu. Razmatraju se i neki problemi pri proučavanju toponima (npr. motivacija istim vodotokom u različitim toponimima). Tumači se imenovanje naselja i posjeda, pri čemu autor ističe važnost ovakva istraživanja u rekonstrukciji naseljavanja navedenoga prostora i njegove etničke slike u srednjem vijeku.

Pisk, Silvija: Toponim Garić u povijesnim izvorima [The Toponym Garić in Historical Sources]. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 4, Bjelovar, 2011, 1–14.

Analizom srednjovjekovnih dokumenata ustanovljeno je da se toponim *Garić* pojavljuje u izvorima prvi put 1163. g. Otada pa kroz cijelo srednjovjekovlje označuje nekoliko zemljopisnih objekata: mjesto, posjed, utvrdu, vodu (današnji potok Garešnica), planinu (danas Moslavačka gora), upravno područje te pavlinski samostan, a zapisan je u različitim oblicima (*Garig, Garigh, Garyg, Garygh...*). U većini izvora jasno je navedeno koji objekt označava, ali – posebno u najstarijim – potrebno je naslućivati i odgonetati na koji se spomenuti pojam zemljopisni objekt Garić zapravo odnosi. Danas se toponim Garić gotovo isključivo povezuje s utvrdom (tj. s njezinim ostatcima iznad sela *Podgarić*), odnosno njegova se srednjovjekovna višeznačnost s vremenom izgubila, zbog čega katkad dolazi do zabuna u literaturi, npr. smještanja pavlinskoga samostana Bl. Djevice Marije na Gariću izravno pod utvrdu Garić.

Skračić, Vladimir (ur.): *Toponimija otoka Paga* [Toponymy of the Island of Pag]. Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 271–389.

Monografija posvećena toponimiji otoka Paga strukturirana je u dvije veće cjeline. Prva, naslovljena *Onomastički ambijent otoka Paga*, obuhvaća radove koji analiziraju geografiju, povijest, povijest umjetnosti, kartografiju, etnologiju i populacijska obilježja otoka Paga. Druga je pak, naslovljena *Toponimija otoka Paga*, posvećena toponomastičkim pitanjima (suvremenom i povijesnom korpusu toponima te dijalektološkim, onomastičkim, semantičko-motivacijskim i etimološkim interpretacijama građe).

Rec. Joža Horvat: *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 253–261.

Teodosijević, Mirjana: Turcizmi u toponimima Beograda [Turcisms in the toponyms of Belgrade]. *Anali Filološkog fakulteta*, 23/1, Beograd, 2011, 381–397.

Analiziraju se beogradski toponimi i imena objekata čija su sastavnica turcizmi.

Vidović, Domagoj: Toponimija sela Orahovi Do u Popovu [Toponymy of the village Orahovi Do in Popovo]. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb, 2011, 533–561.

U radu se, na temelju terenskoga i arhivskoga istraživanja, obrađuje oko 300 toponima sela Orahovi Do u južnome dijelu Popova. U prvome se dijelu rada iznosi osvrt na demografske prilike. Navedeno je područje bilo izloženo velikim migracijama stanovništva zbog kojih ondje danas živi dvadeset puta manji broj stanovnika nego koncem 15. st. U drugome se dijelu rada iznosi mjestopis Orahova Dola i podatci o mjesnim rodovima. U trećem se dijelu obrađuje mjesna toponimija u kojoj prevladavaju antroponimni toponimi.

Vidović, Domagoj: Toponimija Sela Zavala, Golubinac, Belenići i Kijev Do u Popovu [The toponymy of Zavala, Golubinac, Belenići and Kijev Do in Popovo]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 207–248.

U radu se, na temelju terenskoga i arhivskoga istraživanja, obrađuje oko 500 toponimskih različenica sela Zavala, Golubinac, Belenići i Kijev Do smještenih u jugoistočnome dijelu Popova oko srednjovjekovnoga Popovskoga grada. U prvome se dijelu rada obrađeno područje smješta u zemljopisni i povijesni kontekst. U drugome se dijelu rada iznose demografski podatci s obzirom na to da je navedeno područje bilo izloženo velikim migracijama te promjenama u narodnosnome i vjerskome sastavu stanovništva. U trećem se dijelu rada autor osvrće na bitne jezične značajke mjesnih govora, poglavito one koje bi mogle doprinijeti rekonstrukciji njihove predmigracijske slike, a u četvrtome se tumače mjesni ojkonomi i opisuju pojedina naselja. U petome se, središnjem dijelu rada opširno razrađuje mjesna toponimija.

Vuletić, Nikola: Dalmatoromanski prežitci u toponimiji otoka Paga [Dalmatian Romance Remains in the Toponymy of the Island of Pag]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 681–692.

Autor napominje da se u toponimiji odražava romansko-hrvatska simbioza. Oslanjajući se na metodologiju P. Skoka, autor analizira 44 toponima dalmatskoga podrijetla koji su u hrvatski toponimijski sustav ušli kao toponimi. Uz kritički osvrt na dosadašnje analize dalmatoromanskih prežitaka radom su obuhvaćeni i neki dalmatoromanski toponimi koji dosad nisu uzeti u obzir, posebice na području Novalje.

OSTALA IMENA / OTHER NAMES

Frančić, Anđela; Mihaljević, Ivan: Hagionimi i teonimi u Hrvatskim pučkim popijevkama iz Međumurja Vinka Žganca [Hagionyms and Theonyms in Međimurje Croatian Folk Songs recorded by Vinko Žganec]. *Prvi međimurski filološki dani*, Zagreb, 2011, 23–33.

U radu se s onomastičkoga gledišta raščlanjuju hagionimi i teonimi potvrđeni u međimurskim narodnim (crkvenim) pjesmama uvrštenim u knjigu Hrvatske pučke popijevke iz Međumurja (Zagreb, 1925.). Onomastičkom raščlambi prethodi kratak osvrt na onomastičku terminološku problematiku vezanu uz termine hagionim i teonim i konkretnu imensku građu te prikaz knjige iz koje su ekscerpirani onimi.

Gržinić, Jasna: Roman »Zvoneća svojni« Franje Matetića (povijest u svjetlu onomastičke analize) [Novel „Zvoneća svojni“ (Zvoneća once upon a time) by Franjo Matetić (history in the light of onomastic analysis)]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 63–99.

Selo Zvoneća (u Kastavštini) ima dugu povijest. Na izvornome čakavskom idiomu tiskan je 1999. godine roman *Zvoneća svojni* autora Franje Matetića. Djelo je i

poticaj istraživanju triju izvornih leksema: toponima *Zvōnēcā*, patronima *Kīnkēla* i fitonima *jārbōla*. Jezične raščlambe u susretu s povijesnim podacima potvrđuju hrvatski starinački identitet u kvarnerskome zaleđu i u kontekstu antičke provincije Dalmacije.

Janković, Jelena: Nazivi i imena domaćih životinja od praslovenskog korena *běl- u srpskom jeziku [Names of domestical animals from Proto-Slavic root *běl- in Serbian]. *Slavistika*, 14, Beograd, 2010, 260–274.

U radu su analizirani nazivi (apelativi) i imena (zoonimi) domaćih životinja u srpskome jeziku koji svoje podrijetlo imaju u praslavenskome korijenu *běl-. Cilj je rada klasificirati raspoloživi korpus semantički u nekoliko leksičkosemantičkih skupina, te tvorbenu, unutar svake semantičke cjeline, od praslavenskoga pridjeva *běl- i njegovih izvedenica do srpskih kontinuanata.

Jilkova, Hana: Semantische Übertragungen und Bedeutungsverschiebungen im Bereich der Tiernamen [Semantic Transfers and Semantic Shifts in the Field of Animal Names = Semantički prijenos i pomak značenja u polju imena životinja]. *Wiener Slavistisches Jahrbuch*, 57, Wien, 2011, 85–99.

Ovaj je rad pokušaj prikaza bogatoga semantičkog potencijala imena životinja. Prikazuje metaforičke i metonimijske promjene u značenju takvih riječi i njihovu važnost u tvorbi imena koja označavaju osobne i neosobne denotativne riječi (imenovanje ljudi, biljaka, objekata, osobina i kontekstualizacija). Uključeni su svi jezični stilovi i sve jezične razine (poetski izrazi, neformalni i kolokvijalni izrazi, sleng, nadimci, jezik struke). Rad prikazuje brojne primjere promjena u značenju imena životinja i njihove uporabe kao općih riječi ili kao dio frazema.

Лакова, Мери: Образуване на жителски имена от назваия на селища в българския език [The formation of oikonyms in Bulgarian = Tvorba etnika od ojkonima u bugarskome jeziku]. *Български език*, 58/4, Sofija, 2011, 72–77.

Članak se bavi osnovnim tvorbenim modelima etnika u Bugarskoj te imena naroda i sela nekih drugih naroda.

Miškulin Saletović, Lucia; Virč, Ines: Dva baladura, Bella vista, Villa Captain Morgan... Strane i dijalektne sastavnice u imenima ruralnih gospodarstava u Istri [Dva baladura, Bella vista, Villa Captain Morgan... Foreign and Dialectal Elements in the Names of Rural Estates in Istria]. *Prvi međimurski filološki dani*, Zagreb, 2011, 41–49.

U radu se obrađuju imena ruralnih gospodarstava. Korpus je prikupljen terenskim istraživanjem u Istri 2008. godine. Najprije su analizirana imena s obzirom na podrijetlo sastavnica imenske formule, a zatim se obrađuju funkcije imena koja sadržavaju strane i dijalektne sastavnice. Na kraju su prikazane smjernice za daljnju analizu imena ruralnih gospodarstava.

Perinić Lewis, Ana: Hvarski kampanilizam – stereotipi i podrugljivi etnici otoka Hvara [Hvar's campanilism – stereotypes and collective nicknames on the island of Hvar]. *Studia ethnologica Croatica*, 23/1, Zagreb, 2011, 215–237.

U radu se nastoji definirati kampanilizam. Hvarski je kampanilizam istražen kroz mikroteritorijalnu analizu i identifikacije na razini susjednih otočnih zajednica. Prikazani su složeni sustavi rivaliteta i animoziteta kroz stvaranje stereotipa, podrugljivih etnika te njihovo potvrđivanje anegdota, vicevima i uzrečicama. Stereotipi i podrugljivi etnici za stanovnike pojedinih otočnih naselja podijeljeni su u nekoliko dominantnih tematskih skupina i podskupina. Autorica pojašnjava kako nije riječ o osobnim ili obiteljskim nadimcima, već o imenovanju stanovnika cijelih sela ili gradova prema nekim (uglavnom negativnim) obilježjima: govoru, prehrani, odijevanju, zanimanjima, fizičkim obilježjima, karakternim obilježjima, mentalnim sposobnostima itd. Tablični pregled potvrđuje kompleksnost fenomena.

LITERARNA ONOMASTIKA / LITERARY ONOMASTICS

Đurić, Aleksandra: Antroponimi u “Kiklopu” kao konstitutivni elementi groteskno-ironijske slike sveta [Antroponyms in „Cyclops“ as the constitutive elements of grotesquely-ironic picture of the world]. *Gradina: časopis za književnost, umetnost i kulturu*, 31, Niš, 2009, 164–172.

Saulan, Dubravka: Leksička analiza mitopoetskog imenovanja u Revizoru N. V. Gogolja [Analyse lexicale de la nomination mythopoétique dans “Le Revisor” de N. V. Gogol]. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 2011, 173–188.

U radu se analizira proces (mitopoetskoga) imenovanja u Gogoljevu Revizoru. Definiranjem vlastitoga imena, njegova značenja (odnosno smisla) te semiotičke vrijednosti koje ono nosi, ulazi se u analizu imenâ Gogoljevih likova kao simbolâ ruskoga društva. Na taj način redefinira se motivacija koja stoji iza samoga procesa imenovanja. Naposljetku, cijela paradigma ime – znak – lik na kojoj počiva mitopoetika i groteska Revizora smještena je u konceptualnu metaforu “ljudi su društvo”.

GRANIČNA ONOMASTIČKA PODRUČJA I SRODNE DISCIPLINE

RELATED DISCIPLINES

Asić-Klobučar, Đurđica: Kupjački govor (II.) Morfološke osobitosti [The speech of Kupjak (II.) Morphological characteristics]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIV/1–2, Zagreb, 2011, 59–90.

Iako su u prvi plan u članku stavljene morfološke osobitosti kupjačkoga govora, poneki podatci zanimljivi su i sa stajališta onomastike. Takvi su npr. popis okolnih mjesta te određeni primjeri toponimâ: *Brôd* – Brod na Kupi, *Črna Hlôja* – naziv šume iza Kupjaka, *Črñe kâl* – srednji dio Kupjaka, *Divjake* – selo izvan Lujzinske veste u šumi, nekadašnja župa, *Jefšova mlaka* ili *graba* – močvara u proljeće ispod željezničke postaje Kupjak, *Kafče las* – gornji dio Kupjaka, *Šušak* – Sušak, dio grada Rijeke, *Tuške lâs* – veliki proplanak iza šume u Kupjaku itd.

Barbić, Ante (ur.: Anita Celinić): *Rječnik Pitava i Zavale* [Dictionary of the Vernacular of Pitve and Zavala]. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2011, 395 str.

U uvodu rječnika lokalizirana su naselja čije je leksičko blago prikupljeno i obrađeno. Uz povijest opisan je govor na razini fonologije i morfologije. U fondu rječnika odražava se bogatstvo onomastičke građe – toponomastičkih apelativa, toponima, antroponima (osobnih imena, (obiteljskih) nadimaka, prezimena), etnika, kretika, zoonima i fitonima. Pritom su radi kontekstualizacije ponuđene i rečenične potvrde. U posebnome poglavlju knjige, naslovljenome *Toponimija*, abecedno su poredani i akcentuirani potvrđeni toponimi.

Begović, Vlasta; Schruk, Ivančica: A late antique settlement in Madona bay, Brijuni islands [Aglomeracijsko kasnoantičko naselje u uvali Madona na otočju Brijuni]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 375–390.

Autorice se bave kasnoantičkim naseljem nastalim aglomeracijom oko rimske vile iz prvoga tisućljeća prije Krista.

Brgles, Branimir: Franjevački samostan i crkva Blažene Djevice Marije od Pohodjenja u Mariji Gorici [The franciscan monastery and the church of the Visitation of the Blessed Virgin Mary in Marija Gorica]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIV/1–2, Zagreb, 2011, 45–56.

Unutar povijesnoga konteksta autor objašnjava toponimske oblike Sveta Gorica i Marija Gorica.

Burić, Tonči: Perunovo brdo (*monte Borun*) – prilog poznavanju poganske slavenske toponimije u Kaštelima [Perun's mountain (*monte Borun*) – a contribution to understanding the pagan Slavic toponymy of Kaštela]. *Starohrvatska prosvjeta*, 38, Zagreb, 2011, 59–82.

Autor obrađuje primjere očuvanoga ranosrednjovjekovnog naslijeđa s prostora Kaštale. Riječ je o toponimima nastalima u pretkršćanskoj fazi, nakon doseljenja slavenskoga stanovništva u Dalmaciju. Ističe se nekoliko toponima čija se motivacija povezuje s pretkršćanskom slavenskom mitologijom, odnosno međusobnim odnosom referenata u prostoru koji su povezani s odnosima među slavenskim božanstvima (najčešće Perunom i Velesom).

Buršić-Matijašić, Klara: Ne samo gradine [Not Only Hil Forts]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 63–76.

Gradine i kaštiljeri najstarija su istarska naselja, koja potječu iz drugoga tisućljeća prije Krista. Uz ta najstarija naselja na strateškim uzvisinama otkriven je i čitav niz nizinskih naselja u užem prostoru oko Linskoga kanala i Linske Drage.

Buzov, Marija: Ancient settlements along the Sava river [Antička naselja uz rijeku Savu]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 355–374.

Autorica analizira razvoj antičkih naselja uz rijeku Savu, njihov opseg, zemljopisne značajke, izvore i objavljenu literaturu te ih uspoređuje s antičkim naseljima uz druge rijeke na području rimske provincije Panonije.

Čoralić, Lovorka: Budvanski iseljenici u Zadru (od kraja XVI. do početka XIX. stoljeća) [The emigrants from Budva in Zadar (end of the 16th c. – beginning of the 19th c.)]. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 53, Zadar, 2011, 135–162.

Istraživanje doseljavanja iz Budve u Zadar u ranome novom vijeku zasnovano je na analizi povijesne građe zadarskoga državnog arhiva (*Spisi zadarskih bilježnika, Spisi generalnih providura*). S povijesno-antoponimijskoga stajališta osobito je zanimljiv drugi dio rada u kojem autorica analizira povijesne dokumente koji se odnose na pojedinačne doseljenike.

Fadić, Ivo; Štefanac, Berislav: Geneza grada na trgu Petra Zoranića u Zadru [Genesis of the city of Zadar at Petar Zoranić square]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 325–332.

Autori donose rezultate arheoloških istraživanja provedenih na zadarskome Trgu Petra Zoranića. U svojem istraživanju došli su do novih spoznaja i tumačenja vezanih uz urbani razvoj grada. Ponajprije, definiran je kompletan fortifikacijski sustav ulaznoga prostora s kopnene strane zadarskoga poluotoka od antike do kasnoga srednjeg vijeka.

Feletar, Dragutin (ur.): *Samobor – zemljopisno-povijesna monografija* [Samobor – geographic-historical monography]. Izdavačka kuća Meridijani, Samobor, 2011, 824 str.

Knjiga predstavlja Samobor i područje Grada Samobora, koje obuhvaća 78 naselja od Save do Žumberka. Uz sintetski prikazane rezultate dosadašnjih povijesnih i zemljopisnih istraživanja o tome gradu i kraju, djelo sadržava i velik dio novih podataka iz hrvatskih i inozemnih arhiva, muzeja i drugih izvora. U djelu su pregledno navedeni hidronimi, hilonimi, ojkonimi (aktualni i nestali), prezimena (s etimološkim objašnjenjima) te je, s njima u vezi, protumačeno i kretanje stanovništva.

Filipi, Goran: Istrorumunjski entomonimi domaćeg podrijetla [Entomonimi istrorumuni d'origine nostrana = Istrorumunian entomononyms of local origin]. *Croatica et Slavica Iadertina*, 7/1, Zadar, 2011, 39–52.

Uz svaki se entomonim zabilježen na terenu navode i oblici iz literature (svih istrorumunjskih rječnika i glosara koji su nam na raspolaganju). Svaki se istrorumunjski entomonim uspoređuje sa sličnima u preostalim trima povijesnim rumunjskim dijalektima. Na kraju etimologijskoga članka daje se krajnji etimon.

Frančula, Nedjeljko: Geoinformacijski sustavi uz sudjelovanje javnosti [Public Participation Geographic Information Systems]. *Kartografija i geoinformacije*, 15, Zagreb, 2011, 178.

Autor donosi korisne informacije za istraživače koji u svojim istraživanjima upotrebljavaju geografske informacijske sustave (GIS). U dijelu časopisa koji je posvećen prikazima publikacija donosi osvrt na knjigu *Annals of GIS*.

Hilje, Emil: Spomenici povijesnoga graditeljstva na otoku Pagu [Monuments of Historical Architecture on the Island of Pag]. U: *Toponimija otoka Paga*,

Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 93–180.

Analiza povijesne arhitekture u članku pruža uvid u smještaj i razvoj naseljenih mjesta na otoku Pagu te odraz navedenih čimbenika na pašku toponimiju. Popis, opis i ubikacija crkava zrcale kulturni razvoj otoka.

Hudeček, Lana; Lewis, Kristian; Mihaljević, Milica: Pleonazmi u hrvatskome standardnom jeziku [Pleonasms in the Croatian standard language]. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/1, Zagreb, 2011, 41–72.

Proučavajući pleonazme u hrvatskome jeziku, autori su se u posebnome poglavlju osvrnuli i na onomastičke pleonazme, odnosno, termine kojima su oni definirani u onomastičkoj literaturi. Pritom izdvajaju termine *onomastički pleonazam* ili *onomastička tautologija* (koji je preporučila Dunja Brozović Rončević), *hibridni pleonazam* (koji je preporučio Petar Šimunović) u polju topnimije te naziv *antroponimjski pleonazam* (koji upotrebljava Domagoj Vidović) u polju antroponimije.

Gamulin, Miće: Četiri antičke limitacijske mreže Farskoga polja na otoku Hvaru [Four antique grid systems in the Pharian plain on the island of Hvar]. *Prostor*, 42/2, Zagreb, 2011, 392–403.

Autor se bavi podjelama polja oko farskoga polisa, koja je obilježena kamenim suhozidima te mjestimično sačuvana sve do danas.

Goldstein, Ivo: Topografija Porfirogenitove Paganije – doktorat Mihe Barade [The topography of Porphyrogenitus' Paganian: Miho Barada's doctoral dissertation]. *Povijesni prilozi*, 41, Zagreb, 2011, 9–16.

Autor je analizirao doktorsku disertaciju Mihe Barade o topografiji Paganije u djelu Konstantina Porfirogeneta *De administrando imperio*. Pritom se osobito osvrnuo na lokaciju utvrde Berulije koja se spominje u tome tekstu.

Ilkić, Mato: Arheološka topografija prapovijesnih naselja u Sotinu [Archaeological topography of the prehistoric settlements in Sotin]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 223–234.

Autor donosi osnovne podatke o smještaju, veličini i smjeru širenja prapovijesnih naselja na području Sotina.

Jeličić-Radonić, Jasna; Sedlar, Ana: Topografija antičke Salone (III). Salonitanska Urbs occidentalis [Topography of the Roman Salona (III). The Salonitan Urbs occidentalis]. *Tusculum*, 4, Solin, 2011, 67–86.

U Solinu u vrijeme cara Marka Aurelija dolazi do gradnje novoga prstena gradskih zidina čime su se prostrani suburbiji s istočne i zapadne strane našli unutar gradskih bedema. Na temelju arheoloških istraživanja autorice pokušavaju rekonstruirati topografiju toga gradskog prostora.

Jelinčić, Jakov: Tri knjižice stanja duša župe Buje za 1652., 1655. i 1656. godinu [Tre registri degli Stati delle anime della Parrocchia di Buie per gli anni 1652, 1655 e 1656 = Three Status Animarum Registers of the Parish of Buje for the Years

1652, 1655 and 1656]. *Vjesnik istarskog arhiva*, 18, Pazin, 2011, 237–169.

Autor se bavi trima najstarijim župnim *Stanjima duša* iz sredine XVII. stoljeća. U svojem članku autor je priložio transkripciju spomenutih pisanih izvora, čime je objavljena vrijedna povijesno-demografska i onomastička građa.

Jović Gazić, Vedrana: Razvoj grada od kasne antike prema srednjem vijeku: Dubrovnik, Split, Trogir, Zadar – stanje istraženosti [Urban development from late antiquity to the middle ages: Dubrovnik, Split, Trogir, Zadar – the state of research]. *Archeologia Adriatica*, 5, Zadar, 2011, 151–196.

Autorica se bavi najslabije istraženim razdobljem urbanoga razvoja četiriju dalmatinskih gradova, prijelomnim razdobljem između antike i srednjega vijeka. Ključne su teme u tome kontekstu: javni, privatni i religijski prostor grada, položaji i organizacija prometnih pravaca te profanoga i sakralnoga središta.

Jurković, Miljenko; Jean, Terrier; Marić, Iva: Ranosrednjovjekovno naselje Guran [The early medieval settlement = Agglomération haut-médiévale de Guran]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 109–134.

Na temelju dosadašnjih istraživanja na području srednjovjekovnoga naselja Guran, koje se nalazi sjeverno od Vodnjana, autori proučavaju problematiku naselja, naseljavanja i organizacije ruralnoga prostora južnoga dijela Istre.

Karaula, Željko: Garić-grad u historiografiji [Garić-grad in Historiography]. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 4, Bjelovar, 2011, 83–99.

U dijelu članka s podnaslovom *Ukratko o povijesti grada* autor objašnjava da je Garić utjecao na mnoge okolne toponime: poznata je utvrda Garić-grad, potok Garić, ojkonimi Garešnica i Podgarić te nekadašnji oronim, a današnji hilonim Garjevica. Tumači se vjerojatna etimologija tih imenâ (< garište) te ističe čestota toga toponima u Hrvatskoj. U nastavku autor napominje da se tijekom srednjega vijeka toponim Garić rabio za nekoliko pojmova, koje i analizira.

Katušić, Maja: Regesti isprava iz 16. stoljeća iz arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Peti dio: isprave iz razdoblja 1551. – 1554. [Regesta of the sixteenth-century charters from the Archive of the Croatian Academy of Sciences and Arts. Fifth part: Charters from the period from 1551 to 1554]. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 29, Zagreb, 2011, 357–384.

Serijski članak u kojima se objavljuju regesti isprava iz zbirke Diplomata arhiva HAZU nastavlja se objavljivanjem petoga dijela. Regeste, iz razdoblja između 1551. i 1554. godine za taj broj sastavili su Antun Mayer i suradnici, a za tisak pripremila Maja Katušić.

Koletnik, Mihaela; Benko, Anja: Primjerjalni narečni strokovni (slikovni) slovar za besedje s tematskega področja vrt in sadovnjak v izbranih govorih panonske in koroške narečne skupine [A comparative technical (picture) dialect dictionary for vocabulary from the thematic field garden and orchard

in selected subdialects of the Pannonian and Carinthian dialect groups = Komparativni dijalektni slikovni rječnik stručnih termina vezanih uz tematsko područje vrt i voćnjak u izabranim govorima panonske i koruške dijalektne skupine]. *Jezikoslovni zapiski*, 17/1, Ljubljana, 2011, 103–126.

U članku se u obliku komparativnoga dijalektnoga rječnika obrađuje vokabular vezan uz vrtove i voćnjake. Usporedba je provedena na korpusu iz izabranih govora koruške i panonske dijalektne skupine, koje međusobno ne graniče. Dosada 30 objavljenih slovenskih dijalektoloških rječnika strogo je orijentirano na jedan izolirani govor ili područje, stoga je ovaj komparativni rječnik, koji omogućuje pogled u stručne termine, vrijedan doprinos slovenskoj leksikografiji. S onomastičkoga stajališta, rad prikazuje obradbu mnogih fitonima te upućuje na rječnik kao detaljniju i iscrpniju referentnu građu.

Kurilić, Anamarija: Otok Pag od prapovijesti do kraja antičkog razdoblja [The Island of Pag from Prehistory to the End of Antique]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 51–91.

Autorica u radu donosi potvrde naseljavanja otoka Paga u navedenome razdoblju.

Ladić, Zoran; Budeč, Goran: Glagoljska Bilježnica šćitarjevačkog župnika od 1524. do 1526. godine. Prilog proučavanju crkvenog i seoskog života u zagrebačkoj okolici u ranom novom vijeku [The Glagolitic Notebook of the Parish Priest of Šćitarjevo from 1524 to 1526. A Contribution to the Research of the Ecclesiastical and Rural Life in the Surroundings of Zagreb in the Early Modern Age]. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 29, Zagreb, 2011, 149–189.

Transkribiravši i proučivši glagoljsku bilježnicu anonimnoga šćitarjevskog župnika iz XVI. stoljeća, autori su došli do zanimljivih podataka o crkvenome i seoskome životu. Transkribirali su i veći broj zanimljivih toponima i antroponima.

Lisac, Rene; Ivanuš, Martina; Careva, Kristina: Pastirski stanovi srednjega Velebita [Shepherds' Dwellings in Central Velebit]. *Prostor*, 42/2, Zagreb, 2011, 456–465.

Analizirana je tema pastirskih stanova na području Velebita. Detaljnim istraživanjem pastirskih naseobina srednjega Velebita došlo se do raznovrsnih zaključaka. U radu je prikazano pet pastirskih stanova jedinstvenih po svojim prostornim karakteristikama otkrivenima na lokaciji Mlinište.

Lokmer, Juraj: Pre Mikula Brozić plovani omišaljski i njegov „Brvijal hirvacki“, O 450-toj obljetnice tiskanja „BRVIJALA HIRVACKOGA“ [Mikula Brozić and his „Brvijal hirvacki“]. *Dometi*, 21/1–2, Rijeka, 2011, 9–44.

Autor napominje kako i Omišalj ima svoj Dunaj. Zatim analizira podrijetlo riječi Dunaj, objašnjavajući kako je riječ o mitskoj vodi, koja može obuhvaćati potocić, kaljužu ili veliku rijeku. Nude se pretpostavljene motivacije za ime te omišaljske ulice.

Magaš, Damir: Zemljopisna obilježja otoka Paga u funkciji upoznavanja njegove toponimije [Geographic Characteristics of the Island of Pag as a Means of Getting to Know its Toponymy]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 5–49.

Autor ističe važnost zemljopisnoga položaja, geološkoga sastava, geomorfoloških, klimatsko-vegetacijskih, pedogeografskih, hidrogeografskih, fitogeografskih i edafogeografskih značajka pri razumijevanju toponimijske građe. Analiziraju se i antropogeografska obilježja, odnosno razvoj populacijske strukture.

Majetić, Goran: Tumulusi u Hrvatskoj – veličanstvene prapovijesne „piramide“ [Croatian tumulus – magnificent prehistorical pyramids]. *Svjetlo, časopis za društvena pitanja, znanost, kulturu i umjetnost*, 1–2, Karlovac, 2011, 136–143.

Rad je koristan kao građa s obzirom na to da prikazuje imena tumulusa u općini Barilović i njihove ubikacije.

Maresić, Jela; Miholek, Vladimir: *Opis i rječnik đurđevačkoga govora* [Description of the speech of Đurđevac with its dictionary]. Gradska knjižnica, Đurđevac, 2011, 890 str.

Rječnik đurđevačkoga govora sadržava 13.500 natuknica, uključujući i nekoliko tisuća višechlanih frazema i sveza riječi. U rječnik je uvršten i znatan broj imena – toponima, antroponima, zemljišnih imena, imena blagdana, fitonima i brojnih drugih.

Marić, Tamara; Jakšić, Nataša: Petrinjska ulica u Zagrebu. Arhitektonsko-urbanistički slojevi od druge polovice 18. do kraja 20. stoljeća [Architectural and urban designs from the second half of the 18th to the late 20th century]. *Prostor*, 42/2, Zagreb, 2011, 322–335.

Autorice prate povijest jedne od najstarijih zagrebačkih donjogradskih ulica. Pritom analiziraju i hodonime na starim zemljovidima. Analizirajući etape razvoja ulice, autorice otkrivaju njezine promjene u skladu s promjenama odnosa stanovnika Donjega grada prema svojem životnom (urbanom) prostoru i okolišu.

Matica, Mladen: Prostorni razvoj Đurđevaca i njegov okoliš s posebnim osvrtom na pridravski prostor [Đurđevac Spatial Development and its Environment with Special Emphasis on the Premises along the Drava River]. *Podravina*, 10/20, Koprivnica, 2011, 57–73.

U radu se analizira prostorni razvoj Đurđevca i đurđevačkih konaka između XIX. i XX. stoljeća. Autor se u istraživanju koristio kartografskim prikazima i katastarskim zemljovidima navedenoga područja.

Matica, Mladen: Sažetak studija zaštite prirode i razvoja turizma na području regionalnog parka Mura-Drava [The study of nature conservation and development of tourism in Mura – Drava regional park]. *Podravski zbornik*, 37, Koprivnica, 2011, 249–256.

Članak sadržava onomastičku građu: popis mrtvica, uz koji je priložen i opis toponima.

Miočić, Kristina: Romanizmi u govoru Baških Oštarija [Romance loanwords in the dialect of Baške Oštarije]. *Jezikoslovlje*, 12/1, Osijek, 2011, 51–74.

Svrha je istraživanja utvrditi u kojoj se mjeri romanizmi javljaju u govoru mjesta na granici Like i Podgorja, čije stanovništvo govori zapadnom hrvatskom novoškavštinom i gdje nema romanskoga supstrata kao na obali. Sa stajališta onomastike rad je zanimljiv zbog toga što se, unatoč svojoj malobrojnosti, analiziraju i romanizmi koji se odnose na toponime.

Miočić, Kristina: Romanizmi u kuhinjskom i kulinarskom leksiku ražanačkoga kraja [Romance words in the kitchen and culinary lexis of Ražanac area]. *Čakavska rič. Polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, XXXIX/1–2, Split, 2011, 31–65.

Terenskim istraživanjem prikupljena su 133 romanizma vezana uz gastronomsko semantičko područje, koji su zatim etimološki obrađeni i uspoređeni s romanizmi u rječnicima drugih govora zadarske regije. U ovome članku predstavljen je i popis zoonima (uglavnom ihtionima) te fitonima u kojima se odražava romansko podrijetlo.

Mirošević, Lena; Faričić, Josip: Percepcija Dalmacije u odabranim stranim leksikografskim djelima [Perception of Dalmatia in selected foreign lexicographic publications]. *Geoadria*, 16/1, Zadar, 2011, 119–140.

Autori se u članku bave definiranjem prostora i razmatranjem prostornoga identiteta u Dalmaciji. Tema je to koja se nalazi u području interesa različitih humanističkih, društvenih i prirodnih znanosti, geografije, sociologije, antropologije, socijalne psihologije i povijesti. Zbog toga je pristup toj temi interdisciplinaran.

Mužić, Ivan: Svetojurjevska problematika u Hrvata i sveti Juraj na reljefu crkve u Žrnovnici [The problem of Saint George in Croatia and Saint George on the church's relief in Žrnovnica]. *Starohrvatska prosvjeta*, 38, Zagreb, 2011, 187–213.

Analizirajući reljef crkve u Žrnovnici, autor zaključuje da je na njemu prikazan sveti Juraj kako ubija zmaja te otklanja mogućnost da je na njemu prikaz slavonskoga božanstva Peruna. Autor se osvrnuo i na povezivanje svetoga Jurja s Perunom i »božanskim bojem«, zaključivši da je riječ o »zamišljanju nekih jezikoslovaca« koje »prerasta u mitotvorstvo«.

Ozimec, Roman; Šincek, Dubravko: Speleološki objekti planinskih masiva SZ Hrvatske [Speleological objects of NW Croatia mountains]. *Radovi Zavoda za znanstveni rad HAZU Varaždin*, 22, Varaždin, 2011, 201–232.

Prikaz dosadašnjih speleoloških istraživanja doprinosi uvidu u popis speleoloških objekata planinskih masiva sjeverozapadne Hrvatske (64 objekta za masiv Medvednice, 45 za Ravnu goru, 38 za gorski niz Koštrun – Kuna gora – Strahinjšćica – Ivanščica). Baza podataka stalno se nadopunjuje novim podatcima, stoga će biti korisna za istraživanja i s onomastičke perspektive. Sadržava pregled oronima, hidronima, imena spilja, litica, ponikva, jama, krških izvora, krških polja i ponornih potoka.

Pajur, Franjo: Rakovečka trasa „vojničke“ ili Kolomanove ceste [The Rakovec Section of the Military or Coloman's road]. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 29, Zagreb, 2011, 23–37.

U središtu je autorova interesa ubikacija i točan smjer ceste koja se u najstarijim pisanim povijesnim potvrdama spominje kao *via exercitualis*, odnosno *via Colomani regis*.

Petešić, Ivana: Jezična obrada šest novootkrivenih glagoljskih tekstova iz Sali na Dugom otoku [Newly found glagolitic texts from the place of Sali on Dugi otok]. *Čakavska rič. Polugodišnjak za proučavanje čalavske riči*, XXXIX/1–2, Split, 2011, 67–85.

Rad se temelji na jezičnoj i stilskoj obradi šest glagoljskih kupoprodajnih ugovora koji su pronađeni 2007. godine u Salima na Dugome otoku. Tekstovi odražavaju društvene okolnosti s kraja 18. stoljeća. Toponimi, antroponimi i manje poznate riječi obrađeni su prema djelima Ante Armaninija i Ankice Piasevoli, koji su svojim radom na proučavanju povijesti i tradicije Sali dali golem doprinos očuvanju saljske baštine za sljedeće naraštaje. Popis toponima predstavljen je u Dodatku 3, a u Dodatku 4 navedeni su antroponimi.

Petrić, Hrvoje: Prilozi poznavanju nekih aspekata ekohistorije šireg područja oko Garića u 17. stoljeću [Tributes to the Research on several Eco-Historical Aspects of the Wider Area Surrounding Garić in the 17th Century]. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 4, Bjelovar, 2011, 63–82.

U radu je predstavljen međuodnos ljudi i okoliša na primjeru područja Garića iz 17. stoljeća. Uz ekohistorijske aspekte, u radu se prate promjene u organizaciji prostora na sjevernome dijelu Moslavačke gore Varaždinskoga generalata (šire područje oko Garića), koji je tijekom 17. stoljeća bio pogranična regija na imperijalnoj habsburško-osmanskoj granici. Autor nudi pregled nekadašnjih imena Moslavačke gore (Garjevice), a pri tumačenju nekadašnjih geografskih i povijesnih prilika služi se analizom toponima.

Polić, Maja; Spicijarić Paškvan, Nina: Zloسلjani (Pirovčani) i “Sjećanja na Zloسلjane” Ljubomira Draganića Vrančića [The inhabitants of Zloسلela (Pirovac) and “Sjećanja na Zloسلjane” (“Remembering the people of Zloسلela”) by Gliubomiro de Draganich Veranzio]. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 53, Zadar, 2011, 201–222.

Autorice se bave poviješću sela Pirovac, koje je nekada nosilo ime Zloسلela, a čiji su ranonovovjekovni vlasnici bili plemenitaška obitelj Vrančić.

Popović, Ana; Radeljak, Petra: Rokov perivoj u Zagrebu [St. Rok's Park in Zagreb]. *Prostor*, 42/2, Zagreb, 2011, 184–199.

Autorice analiziraju prostor Rokova perivoja u središtu Zagreba te promjene u upotrebi toga prostora, od gradnje kapelice sv. Roka i korištenja okolnoga prostora

kao gradskoga groblja (koje se zvalo Rokovac) do uređivanja parka i perivoja.

Puljić, Borislav: Mahale grada Mostara. Topografija, vrijeme nastanka i urbanističke odlike [Mahalles in the city of Mostar. Topography, origins and urban features]. *Prostor*, 42/2, Zagreb, 2011, 158–171.

Autor je na temelju povijesnih vrela utvrdio broj, vrijeme nastanka, ubikaciju, veličinu i imena (Sinan-pašina, Zinad-agina, Čevrina) mostarskih mahala. Pritom analizira i urbani razvoj grada u razdoblju od XVI. do XIX. stoljeća.

Rapan Papeša, Anita: Topografija Cibala u kasnoj antici [Topography of Cibalae in late antiquity]. *Opuscula archeologica*, 35, Zagreb, 2011, 189–224.

Na temelju novijih arheoloških istraživanja autorica je pokušala opširnije definirati antičku topografiju Cibala.

Ravančić, Gordan: Topografija Vinodola i teorija centraliteta (Vinodol u djelu Mihe Barade) [The topography of Vinodol and the central place theory (Vinodol in the work of Miho Barada)]. *Povijesni prilozi*, 40, Zagreb, 2011, 71–80.

Na temelju literature i sačuvane povijesne građe te istraživačkih postavki Mihe Barade, autor pokušava ponuditi nov pogled na srednjovjekovnu povijest i topografiju Vinodola.

Rosada, Guido: Abitare ad Altinum. Topografia territoriale e urbana di una terra anfibia [Living in Altinum. An urban topography of terra anfibia = Živjeti u Altinumu. Urbana topografija vodozemlja]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 11–31.

O urbanoj povijesti Altina doznajemo iz pisanih vrela, zapisanih kod Strabona i Vitruvija koji su nas obavješćivali o točnoj ulozi hidrografije i morfologije područja na kojem je nastalo antičko rimsko i venetsko središte.

Šipek, Mario: Čovjek i okoliš – dravska zanimanja s osvrtom na Sylvu [Man and the environment – occupations on the Drava with an overview of sylva]. *Podravina: časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 10/20, Koprivnica, 2011, 84–92.

U radu se opisuje značenje rijeke Drave u životu priobalnoga stanovništva. Prikazuje se razvoj grada Varaždina kao najvažnijega naselja na Dravi. S onomastičkoga stajališta članak je zanimljiv jer upućuje na toponime fitonimnoga podrijetla, npr. *Hrastovsko, Bukovec, Graberje, Trstenjak, Rogoznica, Berek, Dubovica, Dubnica, Hrastovljan, Cerovica* itd.

Škegro, Ante: Barcenska biskupija – Barcensis ecclesia [Barcensis diocese (Barcensis ecclesia)]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 449–456.

Barcenska biskupija u povijesnim se vrelima spominje samo u aktima metropolitanskoga sabora (*concilium metropolitanum*) održanoga 533. godine u Saloni pod predsjedanjem salonitanskoga nadbiskupa Honorija II. Postojanje i ubikacija te biskupije osporavani su od vremena Danijela Farlatija do danas. Autor zaključuje da je zapravo riječ o Arbenskoj biskupiji (*Arbensis ecclesia*), čije je središte bila Arba, odnosno Rab, na istoimenome otoku.

Škunca, Stanko Josip: Enigma biskupije Cisse/Cesse [L' enigma della diocesi di Cissa/Cessa = The enigma of the Cissa/Cessa bishopric]. *Vjesnik istarskog arhiva*, 18, Pazin, 2011, 331–344.

Premda je poznato da se Cissa spominje u kasnoantičkim i ranosrednjovjekovnim dokumentima, ubikacija toga toponima do danas nije uspješno precizirana. Na temelju pisanih i materijalnih vrela autor iznosi tezu da se ranokršćansko središte Cissa nalazilo na području Novalje.

Tassaux, Francis: Epigraphie et Habitat en Istrie romaine: vilae et agglomérations secondaires [Epigraphy and settlements in roman Istria: villas and other habitations = Epigrafija i naselja u rimskoj Istri: vile i druge nastambe]. *Histria Antiqua*, 20, Zagreb, 2011, 431–440.

Uspoređujući dva povijesna vrela, autor je došao do zanimljivih zaključaka o vlasnicima određenoga broja rimskih vila. Pritom je nastojao bolje analizirati naselja izvan granica četiriju glavnih antičkih gradova u Istri carskoga doba.

Tironi, Ivan: Postanak naselja i gradnja crkve Blažene Djevice Marije od Čudesa u Oštarijama [The genesis of the settlement and building the church of Our Lady of Miracles in Oštarije]. *Modruški zbornik*, 4–5, Modruš, 2011, 113–135.

Autor je opisao postanak naselja i gradnje crkve Blažene Djevice Marije od Čudesa u Oštarijama. Riječ je o zavjetnoj crkvi knezova Krčkih Frankopana.

Ural, Selçuk: Pakrački sandžak u drugoj polovici 16. stoljeća [Sanjak of Pakrac in the second half of the 16th century]. *Scrinia Slavonica*, 11, Slavonski Brod, 2011, 61–78.

Pišući o sandžaku Pakrac na temelju turskih deftera i drugih povijesnih vrela iz XVI. stoljeća, autor navodi imena nahija, mahala i mezri koje su se nalazile na širem pakračkom prostoru. Potrebno je naglasiti da je toponime pokušao identificirati prevoditelj članka prevodeći s osmanskoga izvornika i arapskoga pisma (koje ostavlja više mogućnosti čitanja).

Vedriš, Trpimir: Gdje žive Mirmidonci? Prilog raspravi o značenju pojmova Mirmidones i Marab u zadarskoj legendi o prijenosu moći sv. Krševana [Where do the Myrmidons live?: Contribution to the discussion on the meaning of the terms Mirmidones and Marab in the Jadertine legend Translatio beati Grisogoni]. *Povijesni prilozi*, 41, Zagreb, 2011, 45–83.

Autor raspravlja o imenima Mirmidones i Marab koja se javljaju u vrelu Translatio beati Grisogoni, srednjovjekovnoj hagiografskoj legendi iz Zadra. Autor je upozorio na ranosrednjovjekovna vrela koja spominju slična imena (Morava, Moravska...). U zaključnim razmatranjima pokušava argumentirati tezu prema kojoj je spominjanje Mirmidona i Morave u zadarskoj legendi zapravo odraz ranosrednjovjekovnoga društvenog pamćenja vezanoga uz Moravu.

Vigato, Ivica: Društveno-povijesna uvjetovanost nekoliko frazema s otoka Silbe [Socio-Historical Conditions of a Few Idiomatic Expressions for the Island of Silba]. *Zadarska smotra*, 60/1, Zadar, 2011, 111–116.

Autor razmatra odraz povijesnih prilika iz 17., 18. i 19. stoljeća na frazeologiju. Među frazemima zabilježeni su i neki lokalni koji sadržavaju vlastita imena kao sastavnicu: sakriti se za Kotlinov, bila Mare v Novaji, put svetog Marka. Protumačena su njihova značenja i motivacije.

Višnjić, Josip; Percan, Tihomir; Pleština, Ivica: Prilog arheološkoj topografiji i poznavanju urbanističkog razvoja grada Buja. Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja na Trgu sv. Servola 2010. g. [A contribution to archaeological topography and knowledge related to the urbanistic development of the city of Buje. The results of rescue archaeological excavations on St. Servolo Square in 2010]. *Histria archaeologica*, 41, Pula, 2010, 35–82.

Autori predstavljaju zaključke temeljene na arheološkim istraživanjima središnjega trga u Bujama. Među nalazima se izdvajaju željeznodobni arheološki slojevi koji potvrđuju postojanje prapovijesne gradine na mjestu kasnijega srednjovjekovnog grada, zatim ostatci srednjovjekovne crkve sv. Servola i pripadajućega gradskog groblja, srednjovjekovnih gradskih bedema.

Vragović, Sanja: *Kajkavski govor sela Grane (Novi Marof)* [The Kajkavian dialect of Grana (Novi Marof)]. Matica hrvatska Ogranak Novi Marof, Novi Marof, 2001, 76 str.

Knjiga, nastala kao proširena inačica autoričina diplomskog rada, sadržava pet poglavlja. U uvodnim poglavljima prikazana su osnovna obilježja kajkavskoga narječja, kao i geografski i povijesni položaj sela Grane te pregled kretanja stanovništva. Središnji dio knjige, oblikovan kao razlikovna gramatika, posvećen je analizi govora na razini fonologije i morfologije. Posljednje poglavlje, naslovljeno „Iz leksičkoga blaga“ obuhvaća i onomastičku analizu – predstavljena su imena ljudi, prezimena, zoonimi te toponimi. Radu su dodani ogledi govora te rječnik.

Vranić, Silvana: O paškim govorima [On the Local Dialects of Pag]. U: *Toponimija otoka Paga*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2011, 621–637.

U članku su predstavljena fonološka i morfološka obilježja paških govora, na temelju kojih se oni dijele u dva makrosustava: sjeverozapadni i jugoistočni. Među mnogobrojnim primjerima koji potvrđuju te zakonitosti nalaze se i toponimi.

Vučetić, Ratko: Prostorni razvoj gradova u Podravini između srednjeg vijeka i 19. stoljeća [Regional development of the towns in Podravina between the middle ages and the 19th century]. *Podravina*, 10/20, Koprivnica, 2011, 74–83.

Autor razmatra povijesni razvoj naselja Virovitice, Koprivnice, Križevaca i Varaždina te njihovu ulogu u obrani od osmanlijskoga napredovanja.

Vukosav, Branimir: Geographic name Zagora and its reference to areas in the dalmatian hinterland in the selected newspaper medium [Geografsko ime Zagora i njegova pojavnost na područjima dalmatinskoga zaleđa u odabranome novinskom mediju]. *Geoadria*, 16/2, Zadar, 2011, 261–281.

Autor razmatra ime Zagora i Zagorje kao geografska imena za reljefom izdvoje-

na područja. Cilj je rada analizom sadržaja istražiti perceptivne značajke područja dalmatinskoga zaleđa u kontekstu geografskoga imena Zagora, odnosno Dalmatinska zagora.

Vulić, Sanja: O marijanskim pučkim blagdanskim imenima u središnjoj Hrvatskoj [St. Mary's holiday names in central Croatia]. *Modruški zbornik*, 4–5, Modruš, 2011, 3–15.

Autorica analizira pučka imena marijanskih blagdana koji su se obilježavali u središnjoj Hrvatskoj. Riječ je pučkim imenima blagdana Svijećnice i Blagovijesti te triju velikih marijanskih blagdana: Uznesenja Marijina, Rođenja Marijina i Bezgrješnoga začeca. U radu se analiziraju i druga blagdanska imena u istraženim govorima promatranoga područja.

Živković Franov, Gordana: Bratovština (skula) župe sv. Ivana Krstitelja u Tinju i župe sv. Petra i Pavla u Bubnjanima u 18. stoljeću [The confraternity of st. John the Baptist parish in Tinj and sts. Peter and Paul parish in Bubnjane in the 18th century]. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 53, Zadar, 2011, 163–187.

Autorica je transkribirala i objavila matrikule bratovština tinjske i bubnjanske župe iz XVIII. stoljeća u kojima nalazimo vrijednu povijesno-antropomijsku građu.

Branimir Brgles, Joža Horvat, Ines Virč